

2025

**DIAGNOSI DELS
USOS LINGÜÍSTICS
DELS JOVES
DE POLLENÇA**

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Contingut

1. Introducció	4
2. Metodologia	5
2.1. Mostra	6
3. Resultats	8
3.1. Usos lingüístics globals	8
3.1.1. Usos lingüístics segons l'interlocutor	10
3.1.2. Usos lingüístics segons zona	11
3.1.1. Usos lingüístics segons àmbit d'observació	12
3.2. Usos lingüístics als centres educatius	13
3.2.1. Variables de context del centre	15
3.2.2. Variables sobre els participants de les converses	18
3.3. Ús del català als entrenaments esportius	19
3.3.1. Variables de context de l'entrenament esportiu	21
3.3.2. Variables sobre els participants de les converses l'entrenament esportiu	25
3.3.3. Ús del català segons nombre de participants de les converses	29
4. Conclusions	30

1. Introducció

L'ús del català per part dels joves és un dels factors que tenen més importància per a saber quin és l'estat de la llengua. De fet, una de les principals preocupacions que hi ha actualment respecte de la salut del català té a veure amb el baix ús social que en fan els joves així com, també, de les actituds que tenen vers la llengua. És per aquest motiu que l'Ajuntament de Pollença ha encarregat aquest estudi a Plataforma per la Llengua, en què es farà una diagnosi dels usos lingüístics entre la població jove del municipi.

Aquest estudi s'ha basat en la metodologia dels mesuraments dels usos lingüístics mitjançant l'observació no participant. Aquesta metodologia, a diferència d'altres fonts d'informació de dades com les enquestes, permet obtenir unes dades reals, observables i verificables dels usos lingüístics i és molt útil per a mesurar quina és la situació de la llengua catalana en un àmbit concret. A més, permet relacionar els percentatges d'ús del català amb altres variables, tant referents al context en què es desenvolupen les converses com a les característiques dels participants. Gràcies a això, es poden observar quins són els punts més febles del català i, per tant, proposar millores des del punt de vista de les actuacions de planificació lingüística.

En aquest cas, s'han fet les observacions en dos àmbits: les escoles i instituts, i els entrenaments esportius.

Als centres educatius, l'objectiu és obtenir un retrat fidel de tota la població juvenil del municipi i saber quins són els seus usos lingüístics en espais informals. Les observacions s'han fet a les entrades, sortides i patis d'una mostra de tots els centres educatius del municipi.

Pel que fa als mesuraments dels entrenaments esportius, no només es vol saber quin és l'ús del català per part dels joves que participen d'aquests entrenaments sinó, sobretot, conèixer quin és el rol que desenvolupen els entrenadors en tant que referents lingüístics, és a dir, figures que transmeten una visió del català com una llengua que pot ser utilitzada en espais de lleure i no només una llengua acadèmica i formal.

L'estudi es dividirà en tres parts: primerament es mostraran els usos lingüístics generals, seguidament els usos lingüístics dels joves als centres educatius i, finalment, els usos lingüístics tant de joves com d'adults als entrenaments esportius.

2. Metodologia

Aquest estudi es basa en la metodologia del mesurament dels usos lingüístics mitjançant l'observació no participant. Aquesta metodologia consisteix en la comptabilització del nombre de converses que es donen en un lloc concret i apuntar si són en català, en castellà o en altres llengües. Tal com hem esmentat, en l'estudi present s'han analitzat els usos lingüístics a centres educatius i a entrenaments esportius.

La metodologia del mesurament dels usos lingüístics ha estat desenvolupada pel centre de recerca basc Soziolinguistika Klusterra, que l'ha aplicat, des de l'any 2006, per a estudiar l'ús del basc als carrers, als llocs de treball, als entrenaments esportius, entre d'altres àmbits. Aquest centre de recerca també ha desenvolupat una metodologia específica relativa al mostreig i als marges d'error de les converses recollides, que té en compte la mida de la població, el nombre de parlants potencials del basc (en el nostre cas, el català) i la mitjana de participants en les converses. Amb aquests criteris, han creat una calculadora al seu web per a calcular els marges d'error de les mostres¹.

En l'àmbit de la llengua catalana, l'ús dels mesuraments quantitius a partir de tècniques d'observació no participant no té una trajectòria tan dilatada com al País Basc, tot i que sí que podem trobar algunes propostes, com l'estudi de Josep Maria Aymà sobre l'ús del català al carrer² o l'Ofercat³: un estudi de la Generalitat de Catalunya que analitza l'oferta del català als comerços. Plataforma per la Llengua també ha aplicat aquesta metodologia amb estudis centrats, fonamentalment, en la població jove: l'Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya (2019)⁴, l'Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls (2021)⁵ i l'Estat del català al cau i a l'espai. Estudi sociolingüístic a l'associacionisme educatiu de base voluntària i comunitària a Catalunya (2024)⁶.

¹ Es pot consultar a <https://soziolinguistika.eus/es/lagina>

² Aymà Aubeyzon, J.M: "El Català al carrer" (2010); Editorial UOC

³ Es pot consultar a llengua.gencat.cat/ca/serveis/dades_i_estudis/dades/ofercat/index.html

⁴ [Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya | Estudis, publicacions i informes de Plataforma per la Llengua | Plataforma per la Llengua](#)

⁵ [Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls | Estudis, publicacions i informes de Plataforma per la Llengua | Plataforma per la Llengua](#)

⁶ [L'estat del català al cau i a l'espai. Estudi sociolingüístic a l'associacionisme educatiu de base voluntària i comunitària a Catalunya | Estudis, publicacions i informes de Plataforma per la Llengua | Plataforma per la Llengua](#)

El treball de camp s'ha duit a terme entre els mesos de febrer i abril del 2024. En les observacions s'ha recollit la informació següent, relativa a totes les converses que s'escoltaven:

- > Llengua de la conversa
- > Nombre de nins participants en la conversa
- > Nombre de nines participants en la conversa
- > Nombre de professors o entrenadors participants en la conversa
- > Nombre de professores o entrenadores participants en la conversa
- > Grup d'edat dels participants de la conversa (només en els entrenaments esportius).

Per a presentar els resultats, s'han encreuat les variables d'estudi amb la llengua de conversa i s'ha mirat si hi ha diferències significatives. Per a fer-ho s'han utilitzat els càlculs estadístics més habituals en aquests casos: la khi-quadrada i els residuals tipificats corregits, els quals tenen en compte la mida de la població i la variació de percentatges per a establir si les diferències observades entre dues variables són significatives o no ho són.

Així i tot, es presentaran tots els resultats, tant si aquests càlculs mostren diferències significatives com si no ho fan, ja que s'ha considerat que ambdós fets són rellevants. Als gràfics es distingirà si la relació no és estadísticament significativa amb un color més clar i difuminat i si hi ha relació, amb un color més fort.

2.1. Mostra

Sumant els centres educatius i els entrenaments esportius s'han recollit 4.442 converses, en què han participat tant joves com adults (professors o mestres en el cas d'escoles i instituts i entrenadors en el cas dels entrenaments esportius). Per raons d'abast de l'estudi, però, no s'han fet observacions a tots els centres educatius ni a tots els esports, sinó que se n'ha fet una selecció. Concretament s'han fet a cinc centres educatius de Primària i tres de Secundària.

En les Taules 1 i 2, es mostren els llocs on s'han fet les observacions, el nombre de participants a les converses, el tipus de participants, el nombre de converses recollides i el marge d'error de la mostra, tant de centres educatius de Primària i Secundària com d'entrenaments esportius.

Taula 1: Nombre de participants, converses recollides i marge d'error als centres educatius

	Nombre de joves	Converses recollides i participants			Marge d'error
		Només alumnes	Alumnes i professors	Només professors	
Centres de Primària	1.352	1.415	104	11	± 0.7%
Centres de Secundària	985	980	75	53	± 0.82 %
Total	2337	2395	179	74	± 0,56 %

Taula 2: Nombre de participants, converses recollides i marge d'error als entrenaments esportius

	Nombre de jugadors	Converses recollides i participants			Marge d'error
		Només jugadors	Jugadors i entrenadors	Només entrenadors	
Bàsquet	223	487	209	11	± 1,24 %
Vòlei	87	228	47	2	± 1,81 %
Futbol	250	364	112	13	± 1,43 %
Tennis Port de Pollença	76	90	55	0	± 2,88 %
Tennis Pollença	101	121	53	2	± 2,49 %
TOTAL	737	1290	476	28	± 0,76 %

El marge d'error de les converses recollides és, en tots els casos, inferior al ± 2 % i, exceptuant els dos grups de tennis, inferior al ±3 %. En el global dels dos àmbits, el marge d'error dels centres educatius és del ± 0,56 % i el dels entrenaments, del ± 0,76 %.

3. Resultats

Tot seguit es presentaran els resultats de les observacions. L'apartat es divideix en tres punts: els usos lingüístics conjunts dels dos àmbits d'estudi, els resultats als centres educatius i, finalment, els dels entrenaments esportius.

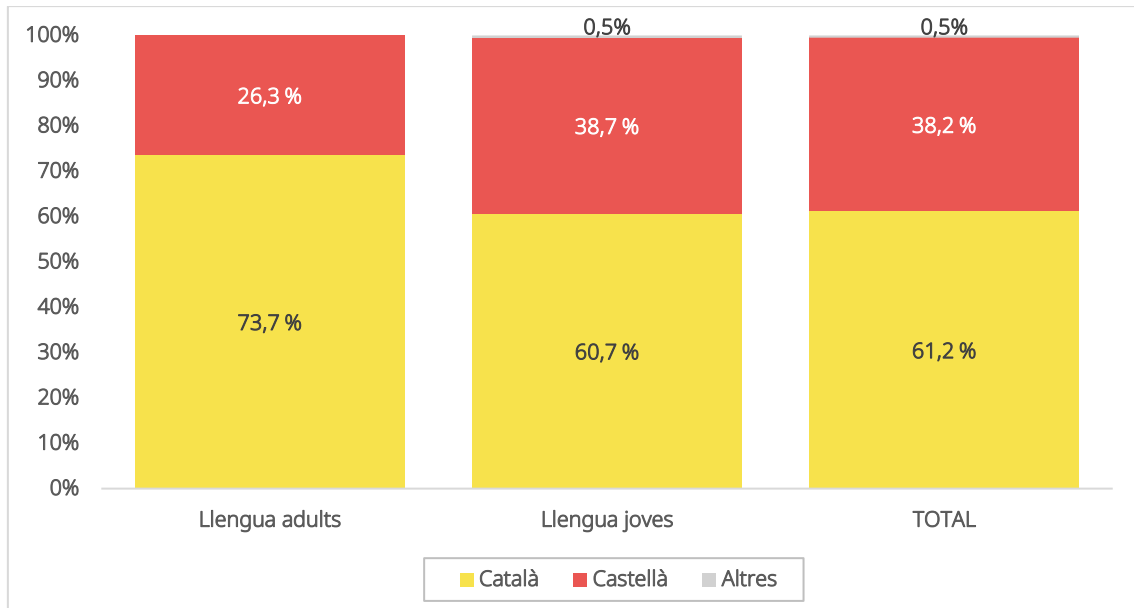
3.1. Usos lingüístics globals

En primer lloc, es presentaran els resultats conjunts de centres educatius i entrenaments. L'objectiu d'aquest apartat és tenir una visió global de la realitat del català del municipi i de l'ús d'aquesta llengua per part dels dos perfils d'estudiants: els joves (estudiants en centres educatius i jugadors dels entrenaments) i els adults (professors, mestres i entrenadors). En aquest sentit, cal tenir en compte que el perfil d'adults que han participat en aquest estudi és molt concret: aquells que tenen algun tipus de conversa amb infants i joves fruit de la seva activitat laboral en una escola, institut o entrenament esportiu. Cal llegir els resultats tenint en compte aquest fet i, en cap cas, es poden extrapolar els resultats al total de la població adulta del municipi. També s'ha de tenir present, tal com s'explicarà més endavant, que el nombre de converses en què participen adults als centres educatius és molt baix i, per tant, la gran majoria de les converses d'adults que apareixen en aquest punt tenen com a protagonistes els entrenadors.

També és necessari emmarcar quin és l'abast de la mostra de la població jove que ha participat en l'estudi: mentre que als centres educatius sí que es podria dir que, en bona part, representava tota la població en edat educativa del municipi, en els entrenaments esportius només se circumscriu als joves que practiquen qualche esport.

En primer lloc, es presentaran les dades generals de l'estudi: l'ús del català dels joves, dels adults i del total de la població, sense tenir en compte qui era l'interlocutor en aquestes converses ni el context en què es produïen (Gràfic 1).

Gràfic 1: Usos lingüístics generals a Pollença

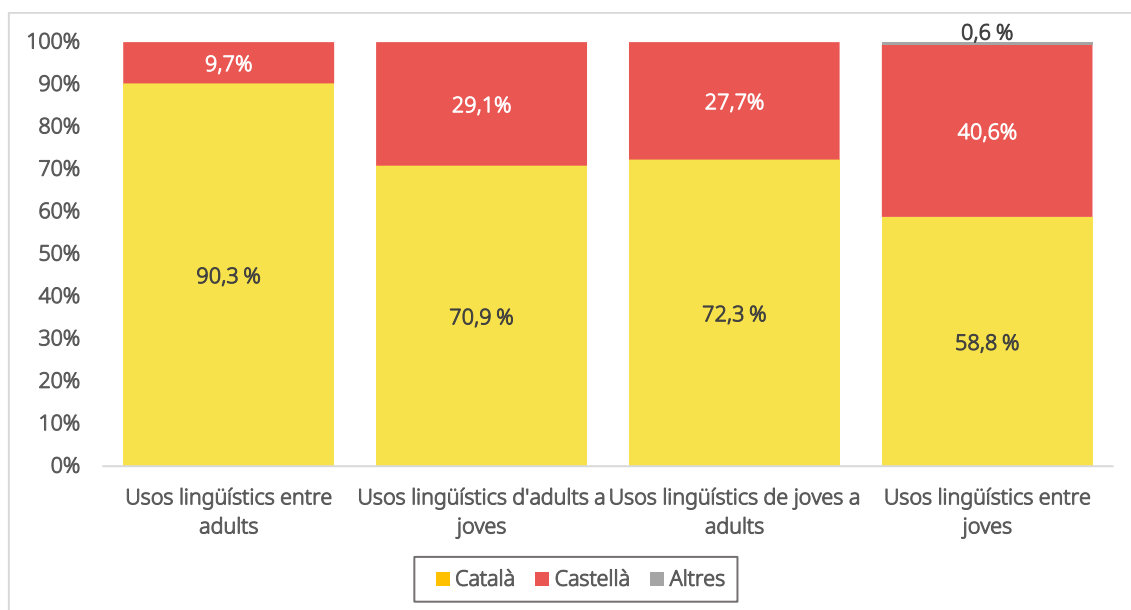
El català és la llengua majoritària en les converses al municipi de Pollença. L'ús dels adults és molt elevat, proper el 73,7 %. En el cas dels joves, tot i que el percentatge és més baix, el català també és la llengua més parlada (60,7 %).

De totes les converses recollides, un 61,2 % són en català, un 38,2 % en castellà i un 0,5 % en altres llengües.

3.1.1. Usos lingüístics segons l'interlocutor

Com hem vist, el català és la llengua més utilitzada tant pels adults com pels joves, però és interessant observar, també, si hi ha canvis en els usos lingüístics tenint en compte qui participa en les converses i quins són els interlocutors. Per aquest motiu, al Gràfic 2, hi podem veure les llengües que utilitzen tant adults com joves, tot distingint si els altres participants de la conversa són adults o joves.

Gràfic 2: Usos lingüístics segons l'interlocutor

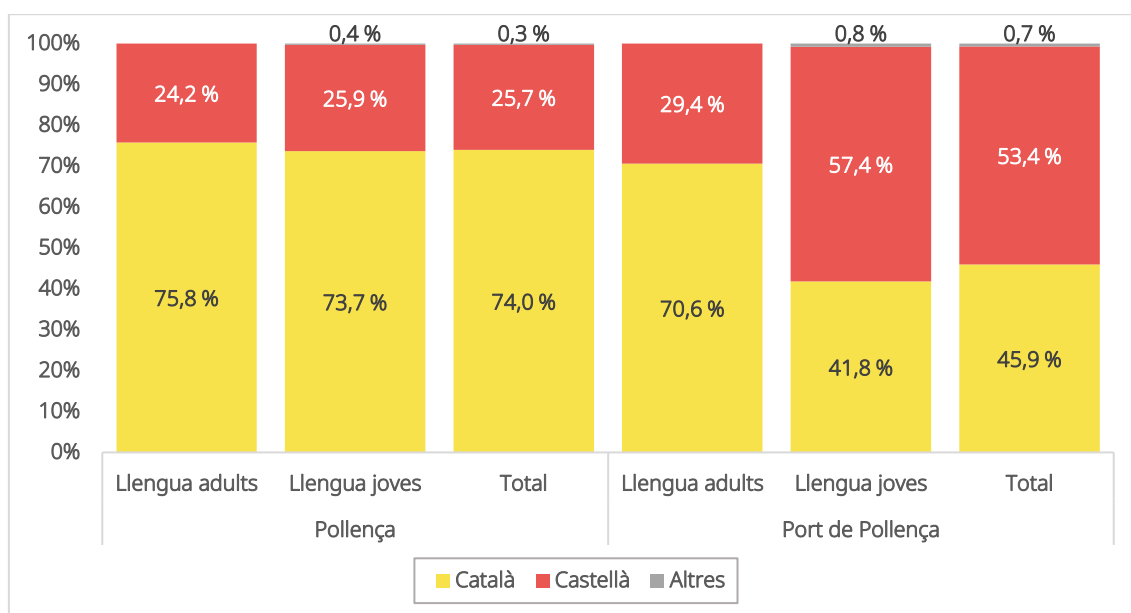

El més destacable és que l'ús del català disminueix a mesura que també ho fa la participació dels adults en les converses: el 90,3 % de les converses entre els adults són en aquesta llengua, però aquest percentatge baixa fins a poc més del 70 % en els dos casos en què tant joves com d'adults participen de les converses, tot i que, en aquests casos, els joves parlen més català que els adults (72,3 % joves i 70,9 % adults). Per últim, en les converses entre els joves, l'ús del català, tot i que continua essent majoritari, no arriba al 60 %.

3.1.2. Usos lingüístics segons zona

La composició geogràfica de Pollença, amb dos nuclis de població –Pollença i Port de Pollença– fa que la realitat del terme municipal sigui molt diversa, també des d'un punt de vista sociolingüístic. Per aquest motiu, es presentaran els resultats segons si l'escola, l'institut o el centre esportiu es troba a Pollença o al Port de Pollença (Gràfic 3).

Gràfic 3: Usos lingüístics globals segons zona

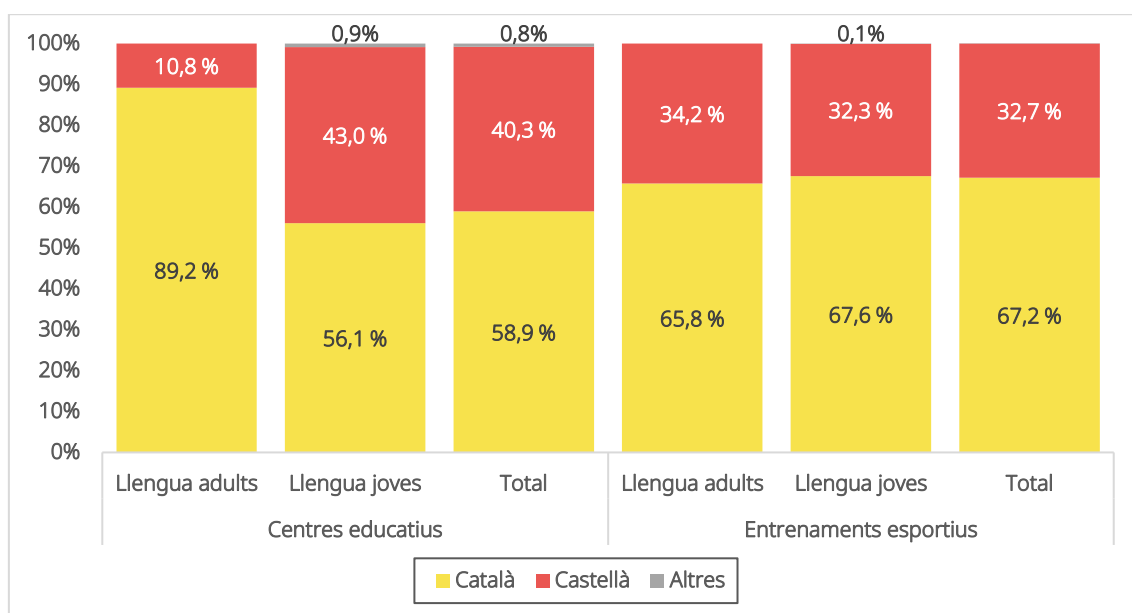
A Pollença, prop del 75 % de les converses que s'han observat són en català, tant quan els parlants són joves com quan són adults. En canvi, al Port de Pollença hi ha una diferència clara entre els dos col·lectius: mentre que la llengua majoritària dels joves és el castellà i el català queda relegat a un segon terme (un 41,8 %), en el cas dels adults, el català sí que és la llengua predominant i un 70,6 % de les converses són en aquesta llengua.

En total, el català és la llengua més parlada a Pollença, mentre que no ho és al Port de Pollença, amb una diferència de 30 punts entre una xifra i l'altra (74 % a Pollença i 45,9 % al Port).

3.1.1. Usos lingüístics segons àmbit d'observació

Al Gràfic 4 s'analitzen els usos lingüístics de les converses distingint entre els dos àmbits d'observació d'aquest estudi: els centres educatius i els entrenaments esportius. Cal dir que en aquest punt només es farà una primera aproximació als resultats dels dos àmbits, atès que en els punts 3.2 i 3.3 s'observaran les dades amb molt més detall.

Gràfic 4: Usos lingüístics segons àmbit d'observació

Les dades mostren que hi ha diferències en els usos lingüístics als centres educatius i als entrenaments esportius. A les escoles i instituts els adults utilitzen molt més el català que no als entrenaments (89,2 % en el primer cas i 65,8 % en el segon), però entre els joves la tendència és l'oposada i l'ús del català és més alt als entrenaments esportius (67,6 %) que no als centres educatius (58,9 %).

Per aquest motiu, la presència del català als entrenaments esportius és superior als centres escolars: en els primers, un 67,2 % de les converses observades són en català, mentre que en els segons aquest percentatge baixa fins al 58,9 %.

En els punts següents s'aprofundirà en la realitat sociolingüística dels dos àmbits estudiats: els centres educatius i els entrenaments esportius.

3.2. Usos lingüístics als centres educatius

En primer lloc, es mostraran els resultats de la llengua de les converses recollides als centres educatius. Tal com s'ha esmentat, s'ha fet una selecció d'alguns centres de Primària i de Secundària del municipi, tant els públics com els concertats.

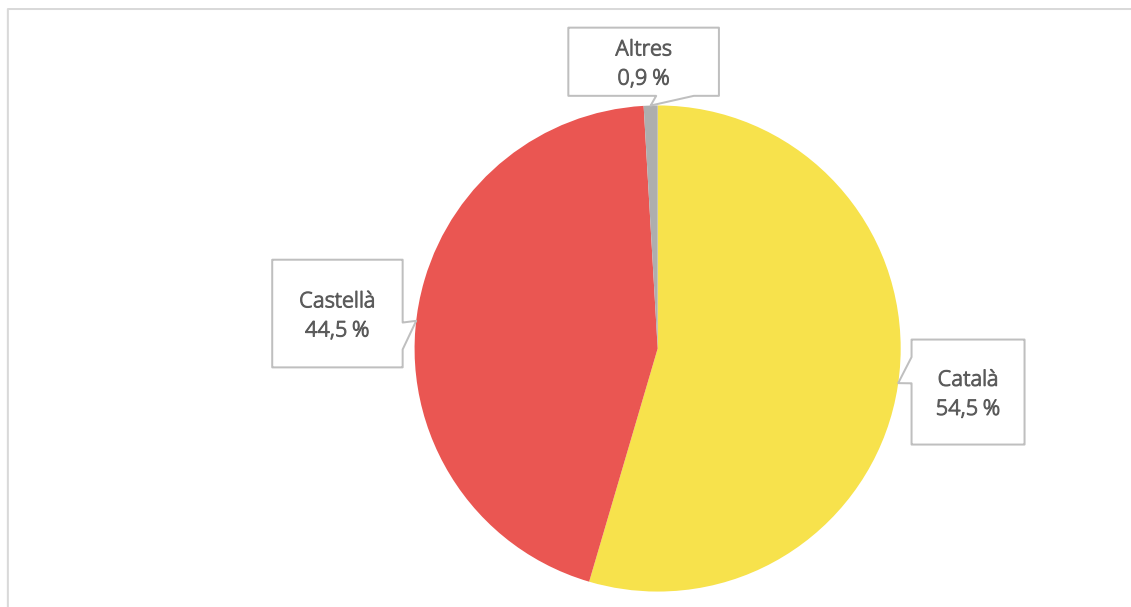
L'objectiu principal de les observacions als centres educatius era conèixer els usos lingüístics dels joves en contextos informals. Per aquest motiu les observacions es varen fer a les entrades i sortides dels centres i a les hores del pati. Tot i no ser l'objecte principal de l'estudi, els observadors també varen anotar aquelles converses en què participaven persones adultes (professors o mestres). Encara que aquestes converses sí que s'han inclòs en el punt anterior, tal com es pot observar a la Taula 3, se'n varen recollir molt poques i, en fragmentar-les en diferents categories, no són estadísticament significatives. Per aquest motiu, en aquest apartat tots els resultats que es presentaran fan referència a les converses en un context informal entre els estudiants d'escoles i instituts.

Taula 3: Participants en les converses dels centres educatius

Participants	Nombre de converses	% de les converses
Només joves	2.395	90,4 %
Només professors	74	2,8 %
Nins i professors	179	6,8 %
TOTAL	2648	100 %

En primer lloc, es mostraran els percentatges generals dels usos lingüístics en les converses entre els joves als centres educatius de Pollença (Gràfic 5).

Gràfic 5: Usos lingüístics en les converses als centres educatius

El català és la llengua més parlada en les converses entre els joves dels centres educatius de Pollença. El percentatge de converses en català és 10 punts superior al del castellà, el qual arriba al 54,5 %.

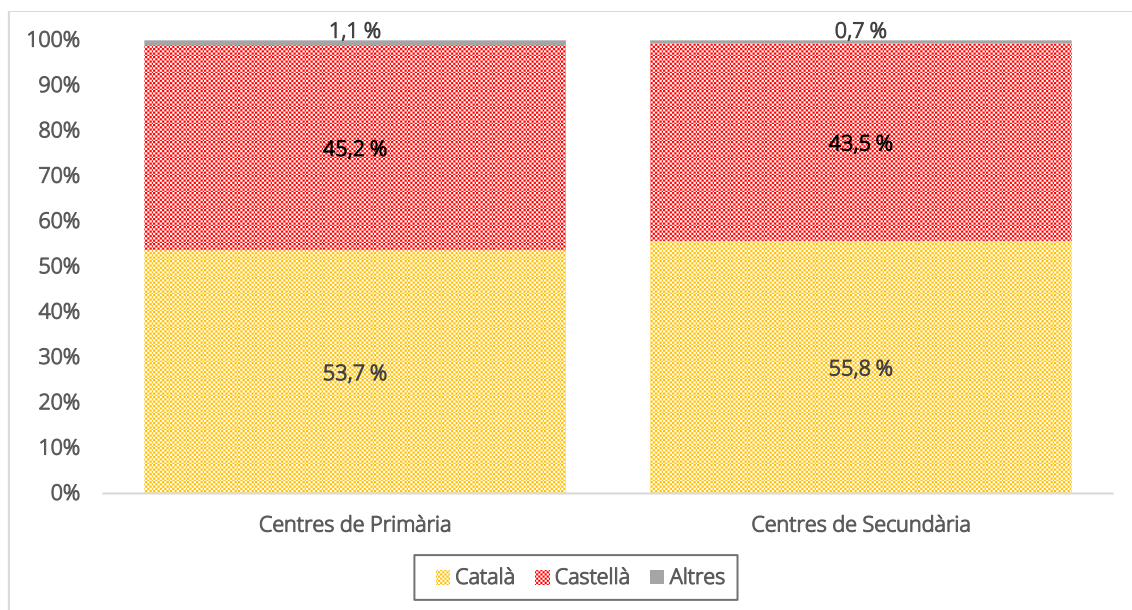
Així i tot, és interessant saber si aquest ús del català es manté o varia en funció de diferents variables. Per això, es relacionarà l'ús del català amb variables de context del centre (si és de Primària/Secundària, la ubicació i la titularitat) i amb variables referents als participants de les converses (gènere dels participants i nombre de persones que hi participen).

3.2.1. Variables de context del centre

3.2.1.1. Usos lingüístics segons centres de primària i secundària

La primera variable que s'observarà és el percentatge d'ús del català als centres de Primària i de Secundària (Gràfic 6).

Gràfic 6: Usos lingüístics en centres de Primària i de Secundària

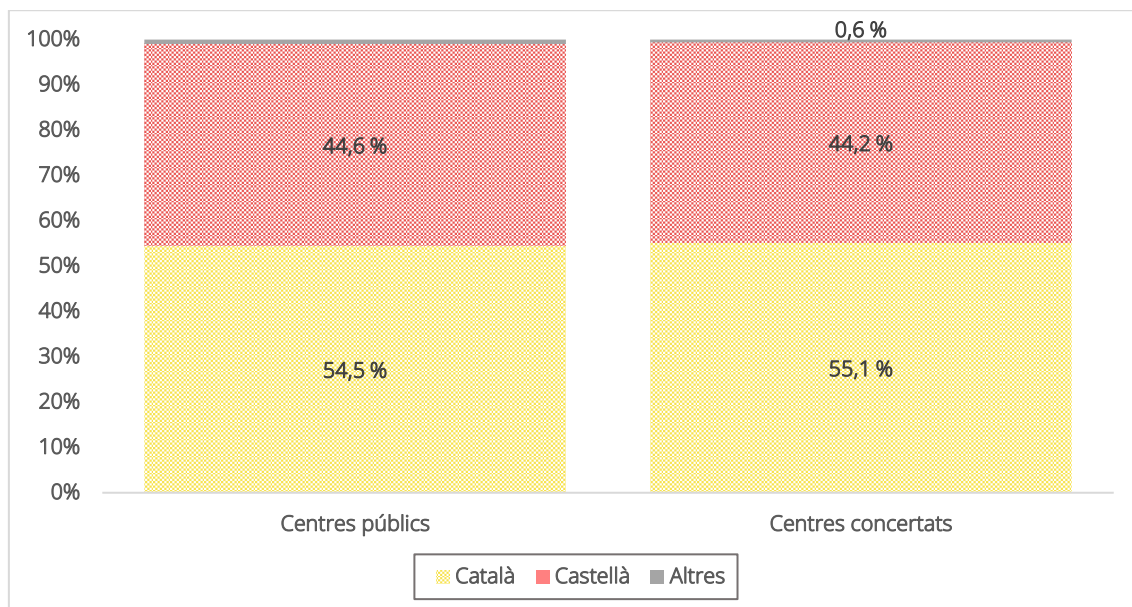

Les dades mostren que no hi ha diferències significatives en l'ús del català entre els centres de Primària i els de Secundària. En els dos casos, el català és la llengua majoritària de les converses entre els joves, amb uns percentatges d'ús propers al 55 %.

3.2.1.2. Usos lingüístics segons titularitat del centre

Pel que fa a la titularitat del centre, s'han observat sis centres públics i un de concertat, el qual és l'únic que hi ha en el municipi i que, a efectes d'aquest estudi, s'ha dividit en dos: un d'Educació Primària i un d'Educació Secundària Obligatoria (Gràfic 7).

Gràfic 7: Usos lingüístics segons titularitat del centre

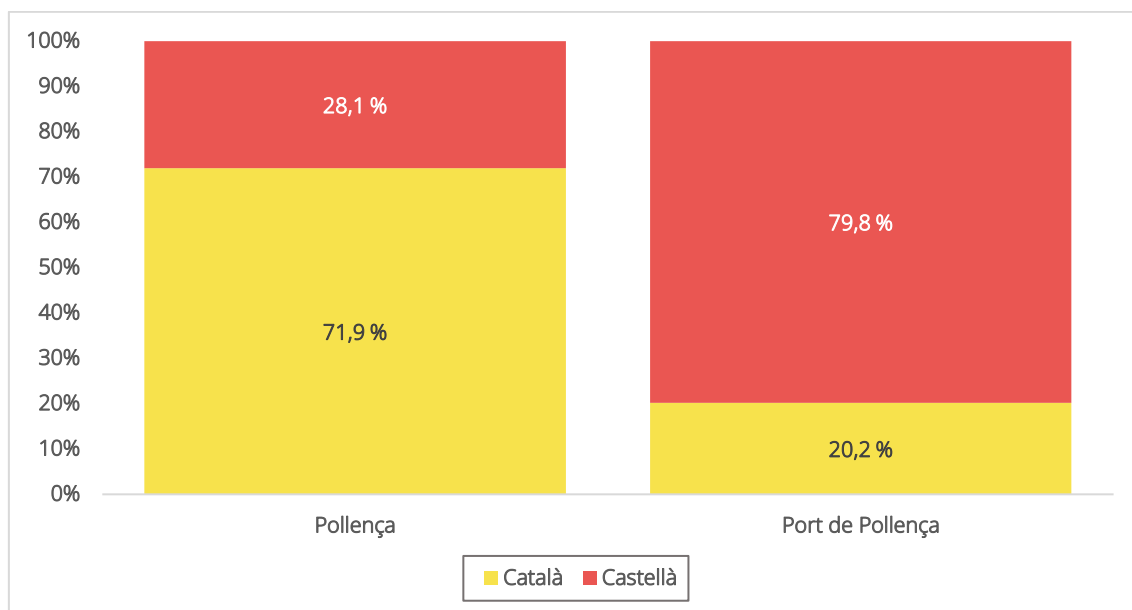

Novament, l'ús del català tant en els centres públics com en els privats és pròxim al 55 %, i les diferències entre els dos tipus de centres no són estadísticament significatives.

3.2.1.3. Usos lingüístics segons zona del centre educatiu

La darrera variable contextual que s'analitzarà és el percentatge d'ús del català segons si el centre educatiu es troba a Pollença o al Port de Pollença. Anteriorment hem vist que hi havia tendències diferents en els usos lingüístics globals, i al Gràfic 8 veurem el percentatge d'ús del català en les converses entre els joves als centres educatius.

Gràfic 8: Usos lingüístics segons zona del centre

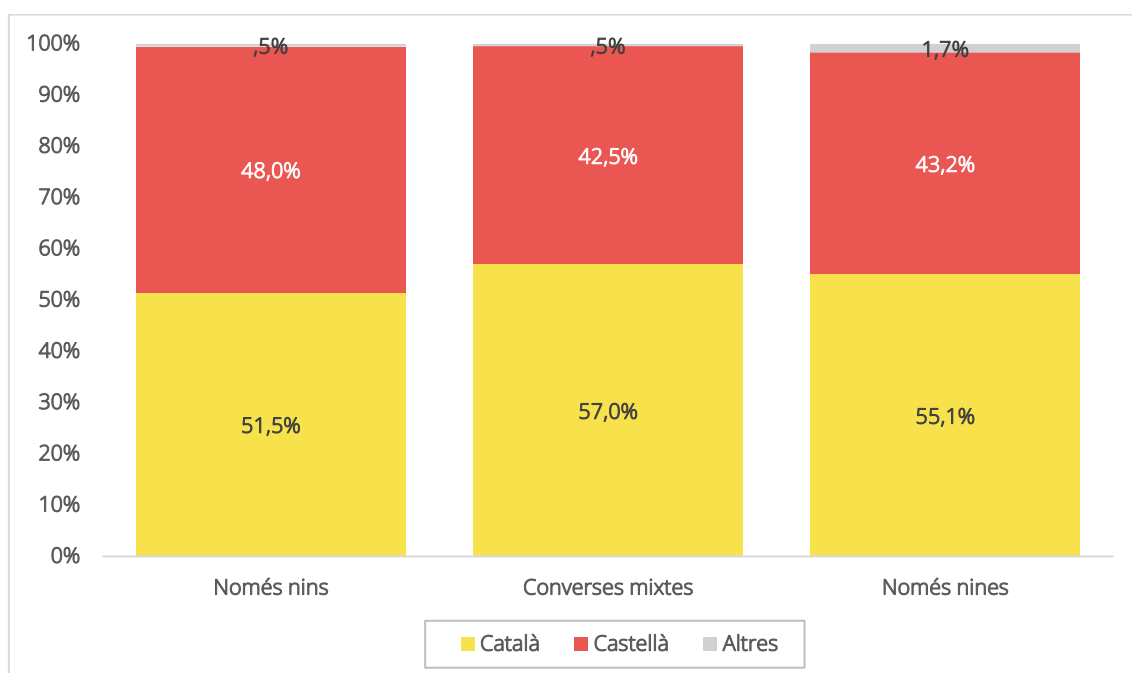
En aquest cas sí que hi ha una gran diferència en l'ús del català en les converses entre els joves de Pollença i del Port de Pollença. En el primer cas, el 71,9 % de les converses observades eren en català, mentre que en els centres educatius del Port de Pollença, el català ocupa una posició residual i el seu ús és només d'un 20,2 %.

3.2.2. Variables sobre els participants de les converses

3.2.2.1. Usos lingüístics segons gènere dels participants

La primera de les variables referents d'aquest punt és la del gènere de les persones que hi participen. És a dir, si només hi participen nins, nines, o bé si són converses mixtes en què participen ambdós gèneres (Gràfic 9).

Gràfic 9: Usos lingüístics segons gènere dels participants

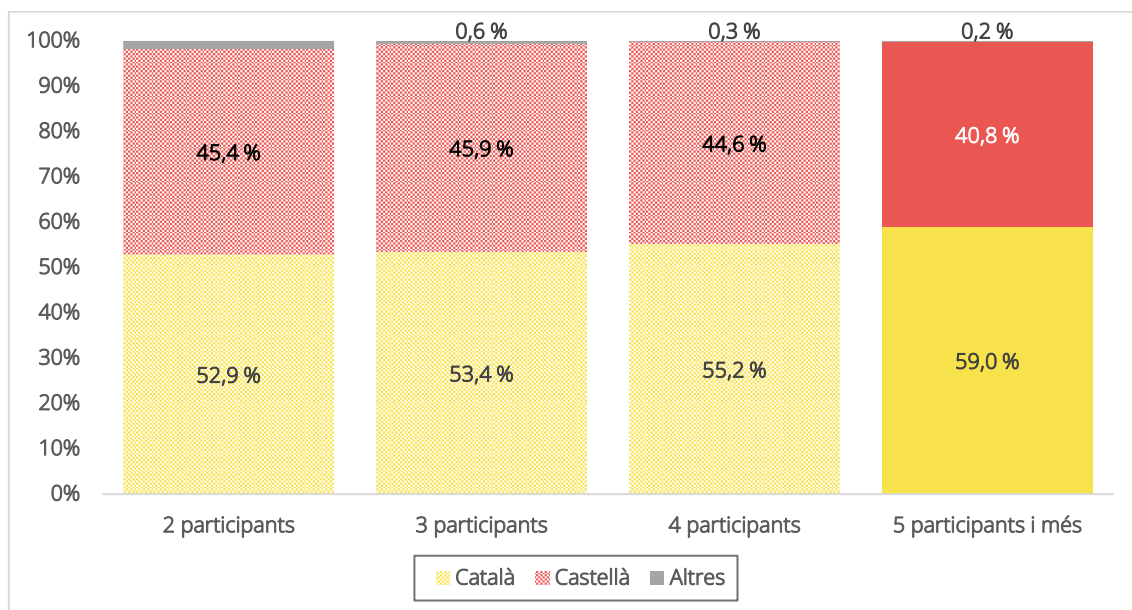

Els resultats mostren com sí que hi ha diferències significatives en el percentatge d'ús del català de les converses segons el gènere dels seus participants. En aquelles en què participen nines, sigui de manera exclusiva o en converses mixtes, l'ús del català és superior al 55 %, mentre que quan només hi participen nins el percentatge amb prou feines supera el 50 %.

3.2.2.2. Usos lingüístics segons nombre de participants en les converses

Finalment, s'observaran els usos lingüístics tenint en compte el nombre de persones que participen a les converses (Gràfic 10).

Gràfic 10: Usos lingüístics segons nombre de participants a les converses

Les dades mostren una lleugera tendència creixent d'ús del català a mesura que les converses tenen més participants. Les diferències en les converses de dos, tres i quatre participants són minses i, de fet, no són estadísticament significatives, però sí que es pot observar que el català és la llengua d'ús majoritària, amb un percentatge que oscil·la entre el 53 % i el 55 %. En canvi, en els grups grans, és a dir, les converses entre joves amb cinc participants o més, la presència del català és significativament superior, la qual arriba al 59 %.

3.3. Ús del català als entrenaments esportius

Tot seguit, s'analitzaran les dades dels usos lingüístics en els entrenaments esportius. Tal com s'ha esmentat anteriorment, s'han fet observacions als entrenaments de futbol (al camp de futbol del Port de Pollença), de bàsquet i vòlei (al pavelló) i de tennis (tant al Port de Pollença com a Pollença).

A diferència de l'anàlisi als centres educatius, l'objectiu quan es feren les observacions als entrenaments no era només conèixer els usos lingüístics en les converses entre els joves, sinó també aprofundir en quin rol desenvolupen els entrenadors en tant que referents lingüístics. Per aquest motiu les dades dels usos lingüístics tenen en compte tant qui són els parlants com qui són els interlocutors. A la Taula 4 es mostra quin és el nombre de converses que s'ha recollit, tot tenint en compte els interlocutors que hi participen.

Taula 4: Participants en les converses dels entrenaments esportius

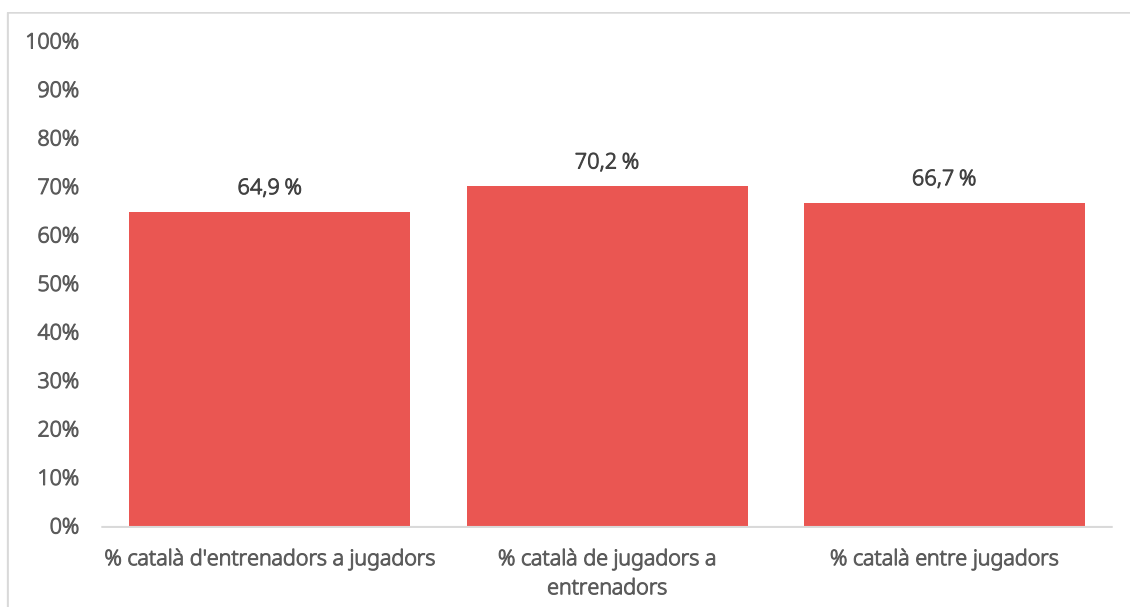
Participants	Nombre de converses	% de les converses
Només jugadors	1290	71,9 %
Només entrenadors	28	1,6 %
Jugadors i entrenadors	476	26,5 %
TOTAL	1794	100 %

En la immensa majoria d'entrenaments, només hi ha un entrenador i, per aquest motiu, només s'han observat 28 converses en què només participin preparadors esportius. Aquestes converses es varen donar en situacions extraordinàries i, sovint, amb entrenadors de grups diferents i és per aquestes raons que no s'inclouran en l'anàlisi. Així doncs, només s'estudiaran els usos lingüístics en les converses dels entrenadors quan parlen amb els jugadors, dels jugadors quan parlen amb els entrenadors i dels jugadors entre ells.

Tenint en compte el gran volum d'informació que es presentarà i amb l'objectiu d'oferir una informació clara i comprensible, en aquesta part de l'anàlisi, als gràfics només s'hi mostraran els percentatges d'ús del català.

En primer lloc es mostraran les dades generals dels usos lingüístics en tots els entrenaments esportius (Gràfic 11).

Gràfic 11: Percentatges generals d'ús del català als entrenaments

El català és la llengua més utilitzada tant per entrenadors com per jugadors en els entrenaments esportius. El percentatge més alt és el corresponent als jugadors quan participen a converses on també hi ha entrenadors (70,2 %) i es troba per sobre de la llengua

en les converses entre els jugadors (66,7 %) i de la llengua que utilitzen els entrenadors participen en converses amb jugadors (64,9 %).

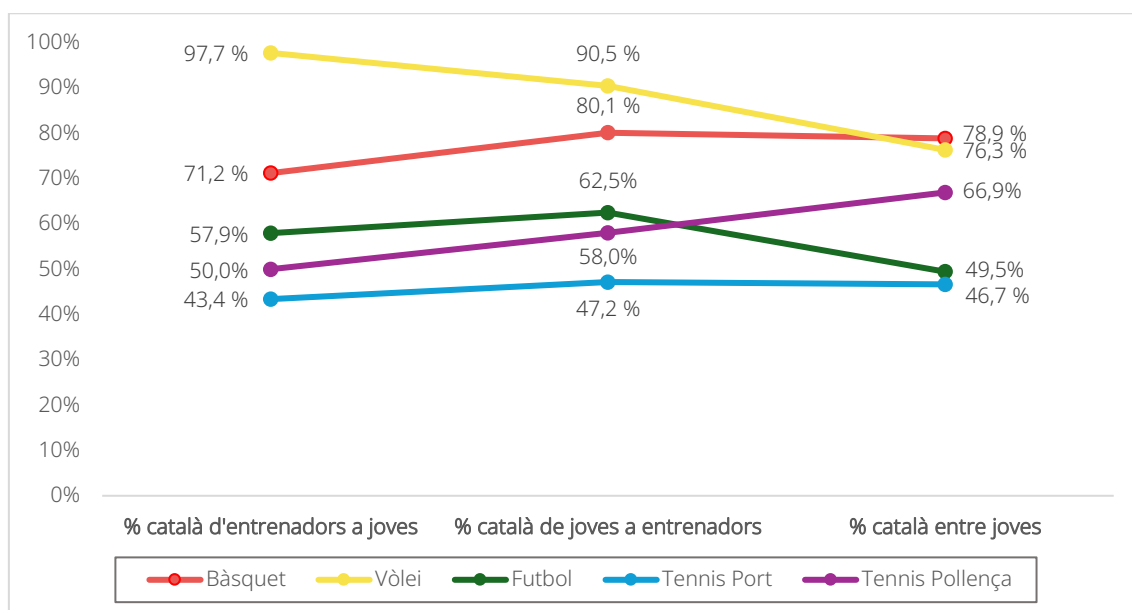
Així doncs, la tendència general és que són els entrenadors qui parlen més poc el català i, fins i tot, els jugadors en fan un ús més alt quan s'hi adrecen. A més, els esportistes utilitzen més la llengua en les converses en què participen entrenadors que en aquelles en què només hi ha altres jugadors.

3.3.1. Variables de context de l'entrenament esportiu

3.3.1.1. Ús del català segons esport

En aquest primer punt es mostraran els percentatges d'ús del català segons els participants en la conversa i l'esport en què s'han fet les observacions (Gràfic 12).

Gràfic 12: Ús del català segons esport

Quant a l'ús general del català, es veuen quatre tendències clares: en primer lloc, els entrenaments de bàsquet i de vòlei, en què els percentatges d'ús del català són molt elevats i superiors al 70 %. En segon lloc, als entrenaments de tennis de Pollença, on l'ús del català és majoritari, però que amb prou feines supera el 60 %. En tercer lloc, el futbol, esport en el qual el català és la llengua majoritària en els usos entre entrenadors i jugadors, però minoritari en els usos entre jugadors i, finalment, els entrenaments de tennis del Port de Pollença, l'únic en el qual el català és la llengua minoritària en tots els usos lingüístics.

Si ens fixam en les diferències entre els usos entre jugadors i entrenadors, ens trobam amb una realitat molt més complexa. Als entrenaments de bàsquet i de tennis de Pollença continua la tendència general que hem vist al punt anterior: un ús més alt per part dels jugadors que

per part dels entrenadors. El cas més paradigmàtic és el del tennis a Pollença, on només la meitat de les converses en què els entrenadors parlen amb els jugadors són en català, però quan són els jugadors qui parlen amb els entrenadors, el percentatge puja fins al 58 % i en les converses entre els jugadors, el percentatge és del 66,9 %.

En els entrenaments de bàsquet, per la seva banda, l'ús del català dels entrenadors quan s'adrecen als jugadors (71,2 %) també és més baix que el dels jugadors, tant quan parlen amb els entrenadors (80,1 %) com quan parlen entre ells (78,9 %).

El vòlei i, sobretot, el futbol, segueixen la tendència contrària. En el primer cas el català és la llengua hegemònica tant d'entrenadors com de jugadors, amb més d'un 90 %, però amb un descens fins al 76,3 % en les converses entre jugadors. En el cas del futbol, en les converses en què participen entrenadors i jugadors, s'utilitza un 60 % el català, però quan només hi participen els jugadors, el percentatge baixa fins al 49,5 %.

Ja per a acabar, i tal com ja s'ha esmentat, els entrenaments de tennis al Port de Pollença mantenen un ús regular, inferior al 50 % en els tres paràmetres analitzats.

3.3.1.2. Ús del català segons grup d'edat

Abans de presentar els resultats dels usos lingüístics segons els grups d'edat, cal fer dos petits aclariments sobre com s'ha construït la variable.

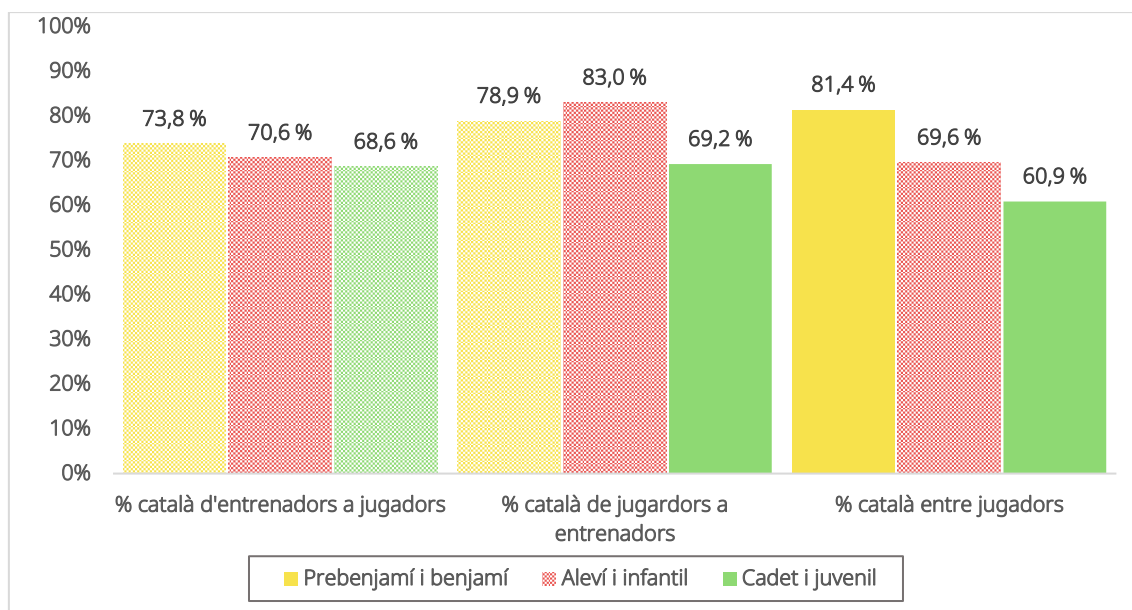
En primer lloc, en aquesta part de l'anàlisi no s'han inclòs les observacions relatives al tennis, ja que els grups d'entrenament no es formen segons l'any de naixement, sinó segons el nivell dels participants.

En segon lloc, s'han trobat algunes dificultats a l'hora de fer l'equivalència dels diferents grups d'edat en els diferents esports i, sobretot, de distingir de quin grup eren els jugadors observats en aquells casos en què diferents categories compartien lloc i hora en un camp d'entrenament.

Així doncs, els resultats del Gràfic 13 es presentaran amb tres grups d'edat:

- > Prebenjamí i benjamí: menors de 9 anys
- > Aleví i infantil: de 10 a 13 anys
- > Cadet i juvenil: de 14 a 18 anys

Gràfic 13: Ús del català segons grups d'edat

La conclusió principal és que hi ha un descens general en l'ús del català a mesura que augmenta l'edat.

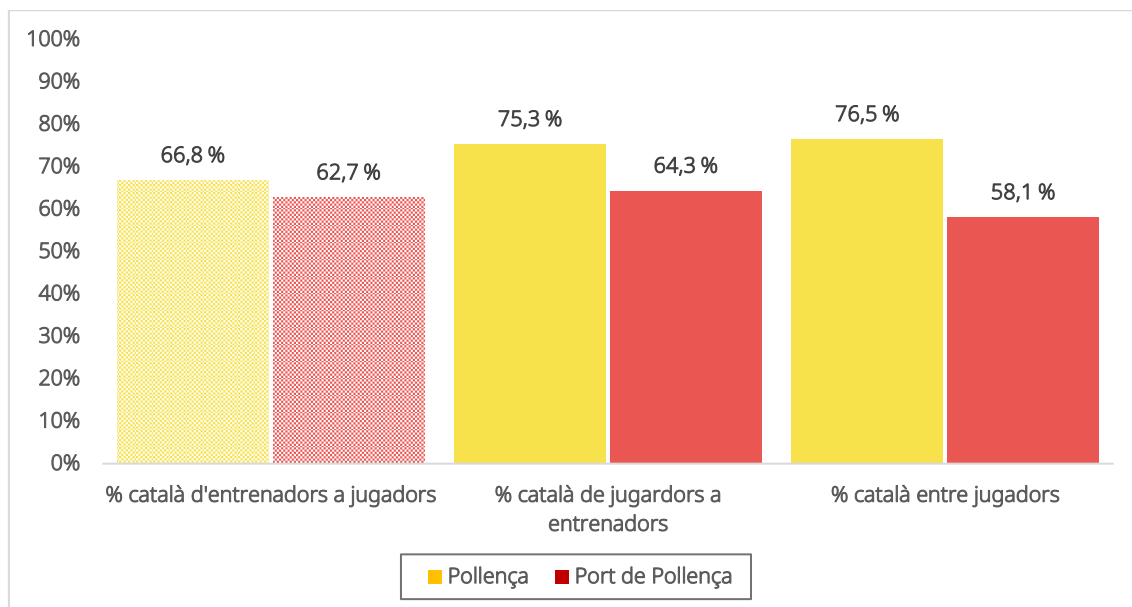
Els usos més alts de català són els del grup de prebenjamí i benjamí, on les converses en català són properes al 80 %. D'aquesta categoria destaca, sobretot, l'alt ús del català en les converses entre jugadors i, sobretot, la gran diferència amb les converses entre jugadors del grup de més edat: el dels cadets i juvenils, que és de vint punts menys (60,9 %).

Tot i que bona part de les diferències entre els percentatges no són estadísticament significatives, sí que es veu que la tendència general és la mateixa que hem descrit anteriorment: els usos més baixos són els dels entrenadors, seguit per la llengua entre jugadors i, com a valor més elevat, la llengua dels jugadors en converses amb entrenadors.

3.3.1.3. Ús del català segons zona

Tot seguit, al Gràfic 14 s'analitzarà si hi ha diferències en l'ús del català segons si el club esportiu es troba a Pollença (que en aquest cas són bàsquet, vòlei i tennis, a Pollença) o bé al Port de Pollença (futbol i tennis).

Gràfic 14: Ús del català segons zona

L'ús del català és superior, una vegada més, en els entrenaments esportius que tenen lloc a Pollença respecte dels que tenen lloc al Port, tot i que en els dos casos el percentatge és superior al 50 %. Les tendències, però, són diferents de les dues zones: a Pollença els dos usos del català dels jugadors són uns deu punts superior als dels entrenadors. Al Port de Pollença, en canvi, la diferència més gran es dona entre el comportament dels jugadors quan participen en converses amb els seus iguals (58,1 % de català) i quan ho fan amb els entrenadors (64,3 %).

Les diferències dels percentatges d'ús del català per part dels entrenadors no són estadísticament significatives, és a dir, que amb aquestes dades no es pot dir que el comportament dels entrenadors sigui diferent en els dos indrets. L'ús del català és a prop del 65 %, tot i que les dades apunten que l'ús és lleugerament superior a Pollença.

Pel que fa als usos dels jugadors, sí que hi ha diferències entre les dues zones: prop del 75 % de les converses en què intervenen els jugadors són en català, sigui qui sigui l'interlocutor. En canvi al Port de Pollença hi ha una disminució d'uns set punts entre el percentatge d'ús del català quan els jugadors es dirigeixen als entrenadors (64,3 %) que quan parlen entre ells (58,1 %).

3.3.2. Variables sobre els participants de les converses l'entrenament esportiu

3.3.2.1. Ús del català segons gènere

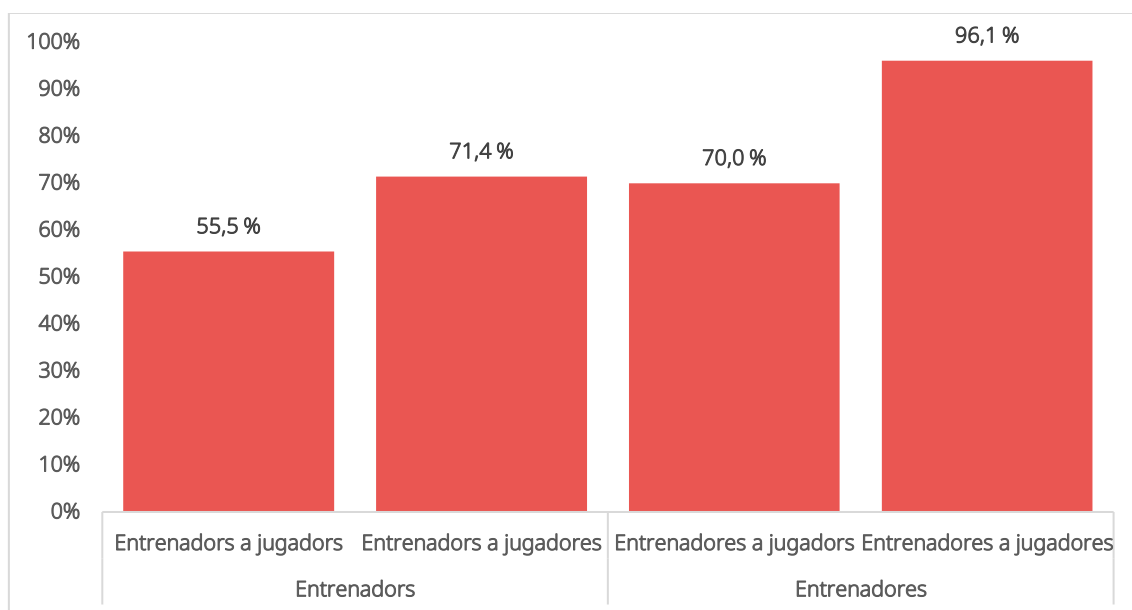
En aquest punt s'analitzaran els percentatges d'usos segons el gènere dels participants en les converses. Aquesta anàlisi és més complexa que les que s'han fet anteriorment, ja que a les variables d'ús del català que s'han utilitzat durant tot l'estudi (d'entrenadors a jugadors, de jugadors a entrenadors i de jugadors entre ells) s'hi afegeix el gènere tant dels joves com dels adults. És per això que aquest punt es dividirà en tres apartats, corresponents a cada tipus de conversa (entrenadors a jugadors, jugadors a entrenadors i jugadors entre ells), i es mostraran els resultats tenint en compte totes les combinacions possibles segons els gèneres tant d'entrenadors com de jugadors.

Cal tenir en compte que en la majoria dels esports se separa la categoria masculina i la femenina, per la qual cosa les converses recollides en què participen nins i nines (és a dir, les converses mixtes) són molt poques i no es donen en tots els esports. De fet, en els dos primers apartats, en què s'analitzen les converses entre entrenadors i jugadors, el nombre és tan baix que s'ha decidit excloure'l de l'anàlisi. En el tercer apartat, sí que s'hi mostraran les dades referents a les converses mixtes en què participen nins i nines.

Ús del català d'entrenadors en les converses amb els jugadors segons gènere

Primerament, al Gràfic 15 es mostraran els resultats de l'ús del català quan els entrenadors en les converses on també hi participaven jugadors i jugadores.

Gràfic 15: Ús del català d'entrenadors en les converses amb els jugadors segons gènere

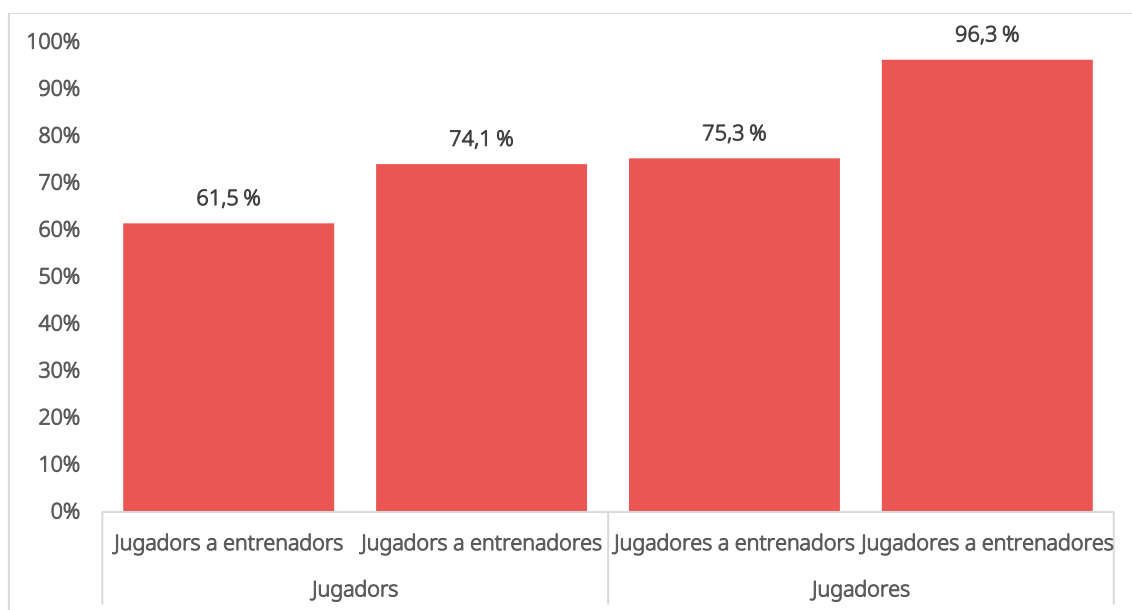

Les categories amb un percentatge d'ús del català més alt són aquelles en què participen dones i nines, siguin jugadores o entrenadores. De fet, quan les entrenadores parlen amb les jugadores ho fan gairebé sempre en català (96,1 %) i tant quan són entrenadors que es dirigeixen a jugadores, com quan són entrenadores que s'adrecen a jugadors, l'ús està al voltant del 70 %. Per contra, en les converses en què només participen entrenadors i jugadors el percentatge del català baixa fins al 55,5 %.

Ús del català dels jugadors en les converses amb els entrenadors segons gènere

En segon lloc, es presentarà el percentatge de català dels jugadors quan parlen amb els entrenadors (Gràfic 16).

Gràfic 16: Ús del català dels jugadors en les converses amb els entrenadors segons gènere

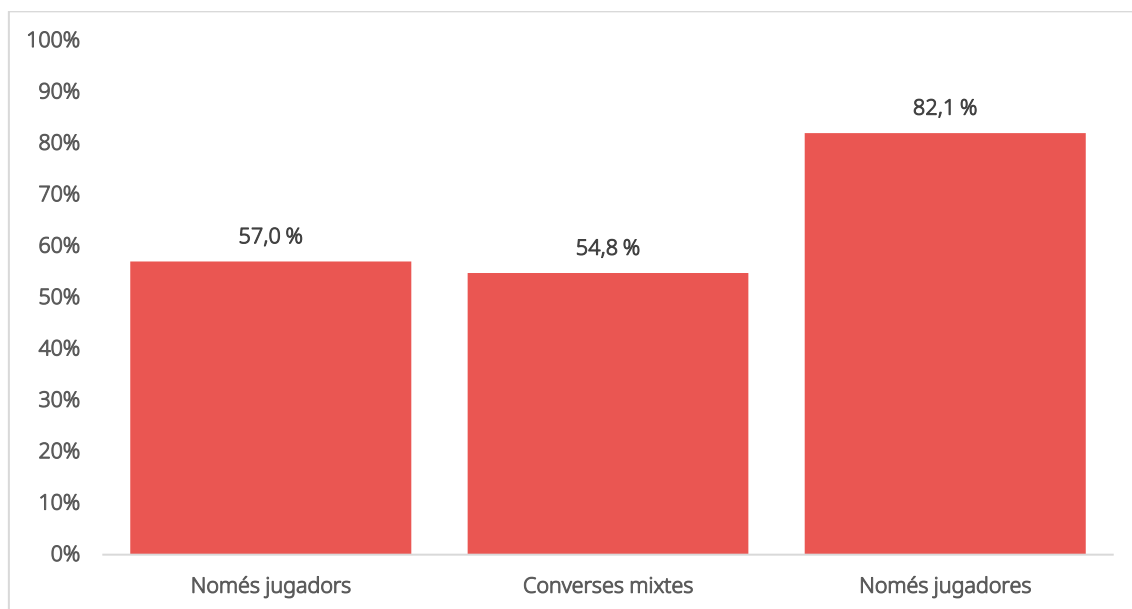

Una vegada més, la presència tant de jugadores com d'entrenadores fa augmentar el percentatge d'ús del català. El 96,3 % de les jugadores parlen en català quan qui els entrena és una dona, i un 74,1 % quan qui ho fa és un home, un percentatge similar al dels jugadors que parlen en català quan tenen una entrenadora (75,3 %). Igualment, la xifra més baixa és la de les converses entre jugadors i entrenadors amb un percentatge d'ús de la llengua del 61,5 %.

Ús del català en les converses entre jugadors segons gènere

Finalment, al Gràfic 17 es mostren les dades de l'ús del català en les converses entre jugadors.

Gràfic 17: Ús del català en les converses entre jugadors segons gènere

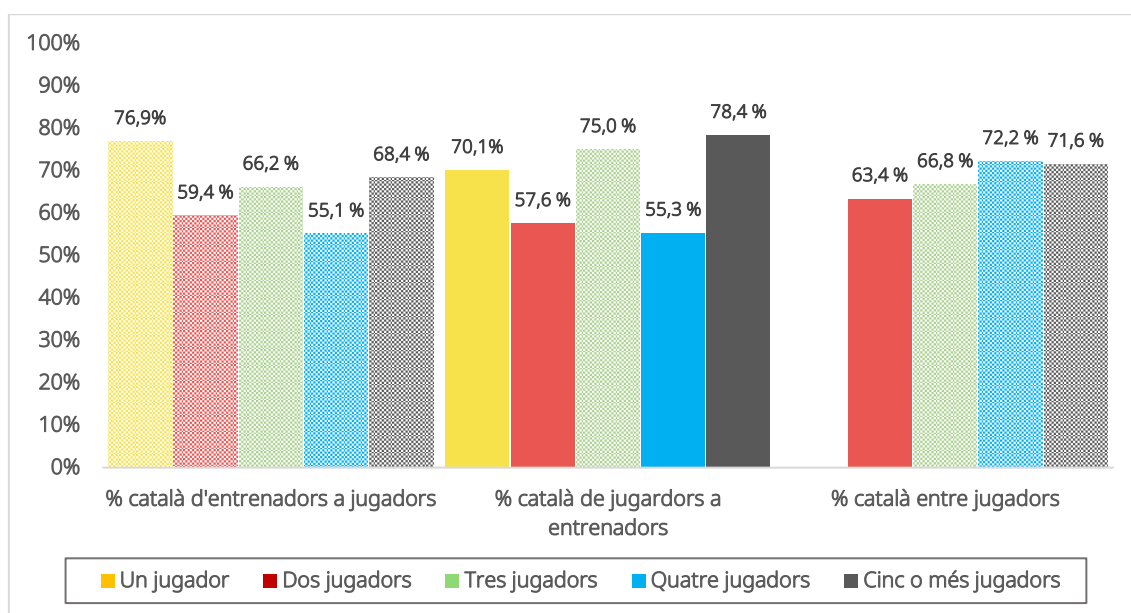
Una vegada més hi ha una gran diferència entre l'ús que fan els jugadors i les jugadores del català. En les converses en què només participen jugadores, el nombre de converses en català és molt elevat, atès que arriba al 82,1 %, gairebé 30 punts més que en les converses on només participen jugadors.

En relació amb les converses mixtes, si bé la tendència que s'ha vist anteriorment era que el percentatge era similar al de les converses on participaven nines i que totes dues s'allunyaven dels usos de les converses entre nins, en aquest cas hi ha una tendència oposada i és que la xifra en les converses mixtes s'assimila més al de les converses entre jugadors que no al de les jugadores. Una possible explicació d'aquest fet pot ser que, tal com s'ha esmentat abans, les converses mixtes només es donen en un petit nombre d'esports i de categories i, per tant, no és present en totes les capes d'edat ni esports, com sí que passa amb les converses no mixtes.

3.3.3. Ús del català segons nombre de participants de les converses

Finalment, es mostraran les dades de l'ús del català tenint en compte el nombre de participants que hi ha a les converses. Com que en els entrenaments hi sol haver només un entrenador, la variable de nombre de participants fa referència al nombre de jugadors que participen en la conversa i, per tant, no es comptabilitzen els entrenadors (Gràfic 18).

Gràfic 18: Ús del català segons l'extensió de les converses

Els càlculs estadístics mostren que la relació estadística entre el percentatge d'ús del català i la mida dels grups no és gaire forta, cosa que s'ha d'interpretar com que el comportament lingüístic tant d'entrenadors com de jugadors no varia en funció de com sigui de nombrós el grup. De fet, les diferències només són estadísticament significatives en la variable parlada per part dels jugadors en les converses conjuntes amb els entrenadors, però, així i tot, no s'hi pot detectar una tendència clara i marcada: hi ha un percentatge superior al 70 % en els grups d'un, tres o cinc o més participants i un percentatge més baix –proper al 55 %– en els de grups de dos i de quatre participants.

Així doncs, el nombre de jugadors que participen en les converses no és una variable rellevant a l'hora d'explicar l'ús del català en els entrenaments esportius a Pollença.

4. Conclusions

En aquest estudi s'ha investigat l'ús del català dels joves del municipi de Pollença i el paper dels adults en tant que referents lingüístics per a ells. Per a fer-ho, s'ha fet un mesurament dels usos lingüístics informals als patis, entrades i sortides dels centres educatius i també durant els entrenaments de diferents esports. En total, s'han analitzat les dades de 4.442 converses en què han participat tant joves (estudiants de les escoles i instituts i jugadors dels diferents esports) com adults (professors, mestres i entrenadors).

Una vegada s'han vist els resultats, es pot dir que la vitalitat de l'ús del català a Pollença és alta, atès que és la llengua amb un major percentatge d'ús en les converses observades: concretament un 60 % de les interaccions són en aquesta llengua. A més és la llengua parlada en els dos àmbits estudiats tot i que, en termes generals, l'ús és més elevat als entrenaments esportius que als centres educatius.

Però en aquest estudi no només es volia conèixer els percentatges d'ús del català, sinó també en quins àmbits i contextos el seu ús és més baix i, per tant, en quins punts existeix un marge de millora des del punt de vista de la planificació lingüística. Per aquest motiu s'ha relacionat l'ús de la llengua amb altres variables, les quals es poden dividir en dos blocs: les que tenen a veure amb el context de la conversa (és a dir, les característiques del lloc on es duen a terme les converses) i les que tenen a veure amb les característiques de les persones que hi participen (és a dir, tota aquella informació que es recollia quan es feia el treball de camp).

Pel que fa al context de les converses i centrant-nos en els usos lingüístics entre els joves, als centres educatius no s'han detectat gaire diferències: tant a escoles i instituts com a centres públics i privats, els joves mantenen un ús del català pròxim al 55 %.

En canvi, als entrenaments esportius sí que s'ha vist com el context en què es desenvolupen les converses és important. En aquest sentit el més destacat són les grans diferències en l'ús del català segons l'esport que es practica: als entrenaments de vòlei i de bàsquet es parla molt el català, i al futbol i al tennis es parla més poc, per la qual cosa, és, en alguns casos, la llengua minoritària.

Respecte de l'edat i en contra d'allò que passava als centres educatius –on l'ús del català a Primària i a Secundària és similar– als entrenaments esportius sí que s'ha vist com la categoria d'edat és una variable important. En les converses entre els nins dels grups d'edat més petits –prebenjamins i benjamins– l'ús del català és molt més alt que en les categories successives i, de fet, la diferència amb el grup d'edat més gran –cadets i juvenils– és de vint punts.

Però la variable on s'han trobat més diferències en l'ús del català és la zona en què s'ha fet l'observació i és que l'ús del català és més elevat a Pollença que no al Port de Pollença. Aquest fet es dona, sobretot, en els usos informals entre joves als centres educatius: a Pollença un

71,9 % de les converses són en català i al Port de Pollença, només un 20,2 %. En els entrenaments esportius la diferència no és tan accentuada i, de fet, el català és la llengua més parlada entre els joves als entrenaments del Port. Ara bé, cal precisar que aquestes dades no es refereixen ni al perfil sociolingüístic ni als usos quotidians dels habitants de cap de les dues zones, sinó simplement als llocs de les instal·lacions esportives i dels centres educatius. A més, mentre que el perfil de joves dels centres educatius sí que és, en certa manera, representatiu del de tot el municipi, el dels entrenaments no ho és.

Quant a les variables referents a les característiques dels participants, se n'han analitzat dues: el gènere dels participants i el nombre de persones que participen en les converses.

Un dels resultats més destacats són les grans diferències que hi ha en els usos lingüístics si tenim en compte el gènere dels participants. En tots els usos analitzats, tant dels joves com dels adults, les dones i nines parlen més el català que els homes i els nins. Encara més, la seva presència en converses mixtes fa que la presència del català també augmenti. Per contra, els usos més baixos de la llengua s'han donat a les converses no mixtes entre nins i homes.

També s'ha analitzat si l'ús del català variava en funció del nombre de persones que participaven en les converses. L'objectiu d'aquest punt era saber si el comportament lingüístic en les converses grupals era diferent del de les converses individuals o dels grups petits. En aquest sentit, només es poden destacar els resultats de les converses dels centres educatius i els resultats mostren que l'ús del català augmenta com més gent participa en la conversa i, per tant, té un paper preponderant com la llengua vehicular de grups grans.

Més enllà de conèixer quins són els usos lingüístics dels joves de Pollença, l'altre gran objectiu d'aquest estudi era investigar la llengua amb què es desenvolupen els entrenaments esportius i, sobretot, quin paper juguen els entrenadors en tant que referents lingüístics dels joves. Per això, s'han analitzat tres tipus d'usos lingüístics: la llengua dels entrenadors amb grups on hi havia jugadors, la llengua dels jugadors amb grups on hi havia entrenadors i la llengua de les converses on només hi participen jugadors.

Per tant, si bé es pot dir que el català és la llengua majoritària d'ús a Pollença, gràcies a les dades d'aquest estudi s'han pogut establir principalment quatre punts de millora:

1. **Ús social del català al Port de Pollença:** el percentatge d'ús entre els alumnes d'escoles i instituts del Port de Pollença és molt més baix que la resta del municipi i amb prou feines arriba al 20 %. Aquest percentatge, a més, es dona a les converses informals a patis, entrades i sortides dels centres educatius, on el català és, en principi, la llengua vehicular. S'haurien de conèixer amb més profunditat els motius pels quals els usos lingüístics són tan baixos: segurament l'origen sociolingüístic i demogràfic de la població hi té influència, però també és important centrar l'atenció en les actituds i ideologies lingüístiques que els joves del Port de Pollença poden desenvolupar vers el català en el moment en què l'únic –o un dels pocs– contactes que tenen amb la llengua

és en l'àmbit formal de l'escola. En aquest sentit, es poden desenvolupar propostes encaminades a donar altres visions positives de la llengua, introduint-la en activitats en què normalment no hi estan acostumats.

- 2. Comportament lingüístic dels entrenadors:** les dades mostren que, en moltes ocasions, l'ús del català dels entrenadors és inferior al dels jugadors. Una possible hipòtesi per a poder explicar aquest fet és que existeixi una distribució funcional dels usos lingüístics, és a dir, que la llengua utilitzada sigui diferent segons el context i la situació en què es dona la conversa (per exemple donar indicacions, jugar, renyar, fer bromes, etc.). En aquest sentit, posam com a exemple que hi ha el costum de fer servir el castellà per a donar indicacions al grup, animar l'equip o explicar els jocs, encara que fora de l'entrenament s'utilitzi normalment el català. Tenint en compte que precisament són els entrenadors qui fan aquests usos, s'explicarien aquestes variacions en els percentatges. Podria ser interessant aprofundir en aquesta realitat amb altres tipus de recerca, com per exemple les observacions de caràcter qualitatiu.

En qualsevol cas, les dades deixen palès que hi ha un considerable marge de millora pel que fa la presència del català en situacions concretes dels entrenaments, des del punt de vista de la promoció i l'augment de l'ús del català.

- 3. Descens del català segons l'edat:** tot i que no s'han vist diferències significatives en l'ús del català entre els centres de Primària i de Secundària, als entrenaments esportius, on els grups d'edat estan més clarament definits, s'ha vist com a mesura que avança el grup d'edat l'ús del català disminueix. És a dir, que a mesura que els infants es fan grans, el castellà guanya pes com a llengua de comunicació entre els joves. No cal dir que aquest fet no és positiu per la llengua i, una vegada més, les actituds i ideologies lingüístiques i la manca de referents culturals o audiovisuals en català són elements que cal tenir molt en compte per a explicar aquesta situació, així com les possibles propostes d'actuació per a solucionar-les.
- 4. Diferències segons gènere:** les nines i dones parlen més el català que no els nins i homes. És un dels fets més destacables d'aquest estudi i és una tendència que darrerament s'ha començat a observar amb diferents estudis sociolingüístics basats en el mesurament dels usos de la població més jove. Per exemple a l'Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls (Plataforma per la Llengua, 2021) o l'Estat del català al cau i a l'esplai (Plataforma per la Llengua, 2024), ja s'observava que l'ús del català en les converses no mixtes de nines i a les converses mixtes era major que en les converses entre nins. El fet que els resultats a Pollença vagin en la mateixa direcció consolida, una mica més, aquesta realitat. Tot i que amb les eines d'aquest estudi no podem conèixer les causes profundes que expliquen aquesta realitat, sí que es poden apuntar cap a algunes hipòtesis, com el fet que existeixin algunes diferències en les

actituds i ideologies lingüístiques relacionades amb el desenvolupament dels rols de gènere en la població més jove.

Així doncs, les dades d'aquest estudi apunten que, si bé el context sociolingüístic del municipi és procliu a l'ús elevat del català i, per tant, que la llengua sigui majoritària en les converses, els punts de millora més importants pel que fa a la situació de la llengua es troben, sobretot, en algunes actuacions dels entrenadors i les actituds lingüístiques dels joves.

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

